

Fundacja na Rzecz Dwujęzyczności

Scenariusz godziny wychowawczej

I wilk syty i owca cała, czyli o trudnej sztuce kompromisu

Ministerstwo
Edukacji Narodowej

Projekt dofinansowany ze środków budżetu państwa, przyznanych przez Ministra Edukacji w ramach programu Nasze tradycje.

Autorka	Katarzyna Pluta	
Grupa docelowa, w tym wiek uczestników (jeśli istotne)	uczniowie 7 i 8 klasy szkoły podstawowej, uczniowie szkół ponadpodstawowych	
Rodzaj zajęć, przedmiot	Godzina wychowawcza	
Temat, tytuł	I wilk syty i owca cała, czyli o trudnej sztuce kompromisu.	
Słowa kluczowe	kompromis	
Krótki opis zajęć	Zajęcia warsztatowe poświęcone są pojęciu kompromisu, rozumianego jako sposób rozwiązywania sytuacji spornych poprzez negocjacje i wzajemne ustępstwa, zgodnie z przesłaniem przysłowia „I wilk syty, i owca cała”.	
Czas trwania	2 x 45 minut	
Cele zajęć	CEL 1. Wprowadzenie uczniów w znaczenie pojęcia kompromisu. CEL 2. Uświadomienie uczniom, że w sytuacjach spornych osiągnięcie porozumienia wymaga negocjacji i wzajemnych ustępstw. CEL 3. Zachęcenie uczniów do refleksji nad skutkami braku kompromisu w życiu szkolnym i społecznym.	
Kryteria sukcesu, efekty uczenia się	Po zajęciach, uczestnicy: KS 1. Wyjaśniają własnymi słowami, czym jest kompromis. KS 2. Wskazują elementy procesu dochodzenia do porozumienia (np. rozmowę, negocjacje, ustępstwa). KS 3. Wskazują sytuacje z życia szkolnego lub społecznego i wyjaśniają, jakie konsekwencje przyniósł brak kompromisu.	Powiązanie z celami C 1. z KS 1. C 2. z KS 2. C 3. z KS 3.
Metody, techniki, formy pracy	praca w grupach, praca w parach, dyskusja	

STRUKTURA ZAJĘĆ

Aktywność	Czas trwania	Czynności osoby prowadzącej	Czynności uczestników	Niezbędne materiały i sprzęt
Wprowadzenie	5 minuty	Nauczyciel wita uczniów, pisze na tablicy temat zajęć. Prosi jednego z uczniów, aby odczytał wyjaśnienie przysłowia „I wilk syty i owca cała” w publikacji „Między słowami”.	Uczniowie słuchają. Jeden z uczniów czyta głośno wyjaśnienie z publikacji.	Widoczne przysłowie na tablicy i w miarę możliwości wyjaśnienie na ekranie.
Praca w parac	15 minut	Następnie nauczyciel prosi, aby uczniowie w parach zastanowili się i odpowiedzieli na pytanie, dlaczego w temacie lekcji połączono przysłowie ze słowem kompromis. Nauczyciel prosi o odpowiedź. Pyta, kto z pary będzie odpowiadał pierwszy. Należy zapytać też drugiego ucznia z pary, czy zgadza się z tym, co powiedział kolega, a jeśli tak, to czy chciałby coś dopowiedzieć, jeśli nie – ma prawo do swojej wypowiedzi. <i>Możliwe, że uczniowie w swoich wypowiedziach będą zbliżać się do zaplanowanej konkluzji, jednak może brakować im odpowiednich słów i wyrażeń. W takiej sytuacji nauczyciel pełni rolę suflera, wspierając uczniów poprzez parafrazowanie ich wypowiedzi oraz dopytywanie, czy właściwie oddają one zamierzony sens. Nauczyciel podpowiada sformułowania takie jak: wzajemne ustępstwa stron, negocjacje prowadzące do znalezienia najlepszego rozwiązania dla wszystkich, gotowość do rezygnacji z części własnych oczekiwań na rzecz drugiej osoby przy jednoczesnym oczekiwaniu wzajemności, a także stawianie wspólnego celu lub harmonii wyżej niż przeforsowanie własnych racji.</i>	Uczniowie dyskutują w parach i przygotowują wyjaśnienie, które jest odpowiedzią na pytanie nauczyciela. Uczniowie informują o swoich przemyśleniach. <i>Przewidywana odpowiedź to wyjaśnienie, że aby każda ze stron była usatysfakcjonowana i nikt nie poniósł strat, konieczne są wzajemne ustępstwa. Kompromis zostaje przedstawiony jako proces poszukiwania wspólnego rozwiązania celu poprzez negocjacje i modyfikację pierwotnych oczekiwań.</i>	

Podsumowania wypowiedzi uczniów	5 minut	Nauczyciel podsumowuje najczęściej używane przez uczniów słowa i sformułowania: „Mówiliście głównie o...” Prosi jednego z uczniów, aby zapisał sformułowania i słowa na tablicy, np. negocjować/negocjacje, ustępstwa, wspólne uzgodnienia i wreszcie kompromis.	Jeden z uczniów zapisuje je na tablicy.	
Symulacja sytuacji konfliktowej wymagającej kompromisu	25 minut	Nauczyciel przedstawia sytuację problemową. <i>Uczniowie klasy X mają jechać na dwudniową wycieczkę. Poyzyskali na to środki w ramach grantu. Wymaganie instytucji finansującej jest takie, aby program wycieczki był związany z postacią Mikołaja Kopernika. Zadaniem uczniów jest wypracowanie programu wycieczki i wybór miejsc zwiedzania. Część uczniów klasy, mniej więcej połowa, upiera się przy wyjeździe do Torunia, a druga część chce koniecznie jechać do Fromborka. Obie grupy mają istotne argumenty i wiodą zażarty spór. Ale czasu nie wystarczy na odwiedziny obu miejsc, tj. i Fromborka i Torunia.</i> Zadaje pytanie. <i>Co zaproponowalibyście tym uczniom jako rozwiązanie, tak, aby i wilk był syty i owca cała? Zastosujecie pojęcie kompromisu.</i> Nauczyciel łączy uczniów w grupy i każda z grup pracuje nad tym samym pytaniem. Prosi także o wybranie lidera, który będzie czuwał nad pracą grupy, kontrolował czas i sprawozdawcy, który zaprezentuje końcowy efekt pracy grupy, przedstawiając na forum propozycję rozwiązania. Nauczyciel może posłużyć się inną opowieścią przedstawiającą sytuację problemową, wymyśloną lub wziętą z życia szkoły czy danej grupy uczniowskiej. Ważne jest tylko zachowanie treści związanych ze sporem, odmiennymi stanowiskami i koniecznością znalezienia kompromisu.	Uczniowie pracują w grupach. Swoje propozycje zapisują na kartkach.	Dobrze, jeśli to możliwe, aby uczniowie mieli dostęp do wyszukiwarek internetowych celem znalezienia ewentualnie innych miejsc związanych z Mikołajem Kopernikiem, sprawdzeniem trasy przejazdów, godzin pracy muzeów, obserwatoriów itp.
Prezentacje rozwiązań Dyskusja na forum	20 minut	Podczas prezentacji propozycji uczniów, nauczyciel dopytuje, jeśli intencja wypowiedzi jest niejasna, ewentualnie parafrazuje wypowiedzi ucznia, aby upewnić się, że wszyscy dobrze rozumieją zgłoszoną propozycję rozwiązania sporu.	Uczniowie prezentują swoje propozycje rozwiązania sporu, mając na uwadze, aby i wilk był syty i owca cała. Klasa komentuje je, dyskutuje.	

Podsumowanie ćwiczenia	10 minut	Nauczyciel podsumowuje ćwiczenie, krótko przypominając zaproponowane przez uczniów rozwiązania oraz podkreślając ich wspólne cechy i różnice. Podczas prezentacji efektów pracy grup mogły również pojawić się propozycje polegające na całkowitym przeforsowaniu stanowiska jednej ze stron (np. przekonaniu drugiej grupy do własnego programu) lub na rezygnacji z wycieczki i zwrocie dofinansowania. W takiej sytuacji nauczyciel inicjuje dyskusję, zadając pytania skłaniające do refleksji: czy w przypadku takich rozwiązań można mówić o realizacji zasady „i wilk syty, i owca cała”? Czy obie strony osiągają swój cel? Jak czułaby się grupa, która musiałaby całkowicie zrezygnować z własnej koncepcji? Czy na tym polega istota kompromisu? Nauczyciel moderuje dyskusję, pomagając uczniom odróżnić kompromis od narzucenia rozwiązania jednej ze stron lub całkowitej rezygnacji z planowanego działania.	Uczniowie odpowiadają na pytania Uczniowie odpowiadają na pytania nauczyciela; ich wypowiedzi mogą być zróżnicowane, również przekorne. Nauczyciel reaguje na te wypowiedzi, wyjaśnia, dlaczego nie zgadza się z niektórymi stanowiskami oraz zwraca się do pozostałych uczniów z pytaniem, czy podzielają przedstawione opinie.	
Podsumowanie zajęć	10 minut	Nauczyciel dziękuje uczniom za udział w zajęciach. Pyta uczniów, co było dla nich ważne, co z lekcji zabierają ze sobą (rundka). Niezależnie od przebiegu i wniosków z dyskusji zachęca ich do dalszej refleksji nad trudną sztuką kompromisu, rozumianą jako dążenie do sytuacji, w której „i wilk jest syty, i owca cała”. Podkreśla jeszcze raz, że umiejętność dochodzenia do kompromisu polega na osiąganiu wspólnych celów przy poszanowaniu potrzeb wszystkich stron.	Uczniowie krótko odpowiadają na pytanie (rundka).	
Metody monitorowania osiągnięć uczestników	Aktywne uczestnictwo uczniów, zaangażowanie w pracę i dyskusję, bez względu na wynik, są miarą osiągnięć uczniów.			
Lista ewentualnych dodatkowych źródeł, materiałów, przydatnych przy przygotowaniu i prowadzeniu zajęć	Informacje dotyczące tematu wycieczki, wyszukiwarki internetowe.			
Możliwe sposoby indywidualizacji pracy na zajęciach (jeśli dotyczy)	Być może niektórzy uczniowie, np. o specjalnych potrzebach edukacyjnych, będą potrzebowali wsparcia drugiego nauczyciela, aby zaangażować się w pracę grupy.			
Jakie potencjalne trudności można napotkać, prowadząc zajęcia?			Jak im zaradzić?	
Mimo wyraźnie określonego tematu zajęć mogą pojawić się wypowiedzi odbiegające od głównego wątku, w tym przekorne, prowokacyjne lub kwestionujące sens dochodzenia do porozumienia na drodze kompromisu.			Nauczyciel w spokojny sposób przypomina, że celem zajęć jest poszukiwanie rozwiązań uwzględniających potrzeby obu stron.	